

*Bigarren Lehendakariodea eta Lan eta Enpleguko Sailburua
Vicelehendakari Segunda y Consejera de Trabajo y Empleo*

AGINDUA, 2021EKO MAIATZAREN 26KOA, BIGARREN LEHENDAKARIOEDE ETA LAN ETA ENPLEGUKO SAILBURUARENA; HONEN BIDEZ BERMATZEN DA OSASUN GARBIKETA EREMUETAKO OSAKIDETZAKO ENPRESA AZPI-KONTRATISTETAKO LANGILEEK GIZARTEARI EMATEN DIZKIOTEN FUNTSEZKO ZERBITZUEI EUTSIKO ZAIELA, 2021EKO MAIATZAREN 27RAKO DEITUTAKO GREBAN.

ELA, LAB, CCOO, UGT eta ESK sindikatueta ordezkariek greba deitu dute osasun-garbitetaren eremuko OSAKIDETZAKO enpresa azpi-kontratistetan 2021eko maiatzaren 27rako.

Grebaren helburuak dira: *“langileen falta, hutsuneen estaldurarik eza eta aldi baterako ezintasunen edo oporren ordezkapenik eza, segurtasun-neurririk eza eta kolektibo batzuen soldata-baldintza prekarioak salatzea”*

Gainera, grebaren helburua *“OSAKIDETZARI eta Eusko Jaurlaritzari gaiaren gaineko erantzukizuna har dezatela, zerbitzu hauek pribatizatzeke erabakietan atzera egin dezatela eta zerbitzuon ardura zuzena har dezatela eskatzea*, egungo lanpostuak mantenduz, plantillak areagotuz, baldintza ekonomiko eta sozialak homologatuz eta azken esleipenetan eman diren murrizketak bertan behera utziz. Azken horiek bitarteko enpresei ematen zaizkie, eta haien onura maximizatzen dute, lan-baldintzak prekarizatzearen eta osasuna bezalako zerbitzu funtsezkoa hondatzearen kontura”.

Espainiako Konstituzioaren 28.2 artikulua langileen greba egiteko eskubidea onartzen du, langileek beren interesak defenda ditzaten, horixe baita egungo zuzenbide-estatu sozial eta demokratikoak oinarri dituen funtsezko eskubideetako bat. Horrela, beraz, Konstituzioak greba-eskubideari ematen dion babes zerrendatzen eta babesten dituen eskubiderik garrantzitsuenei (15. eta 43. artikuluan aipatzen dituen bizitarako, osotasun fisikorako eta osasunerako eskubideei, adibidez) ematen dienaren berdina da. Eskubide horiek guztiek, greba-eskubidearekin batera, Konstituzioaren babesik handiena jasotzen dute.

Beraz, greba egiteko eskubidea erabiltzeak talka egin dezakeenez herritarren gainerako oinarritzko eskubideekin, Konstituzioaren 28. eta 37. artikuluetan xedatutakoarekin bat etorritik, ezinbestekoa da neurri egokiak hartzea komunitatearentzako funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela ziurtatzeko, ez dadin edukirik gabe geratu gatazkan dauden oinarritzko eskubideetako bat bera ere.

Edonola ere, aurreko premisa ondorioztatu ondoren, nabaria da oinarritzko eskubideak murriztuko dituen neurri orok proportzionaltasun-printzipioa zorrotz bete behar duela, eta, hori lortzeko, hiru betekizun edo baldintza bete beharko ditu neurriak: hori aplikatuz gero proposatutako helburua lortu ahal izatea, edo “egokitasun-judizioa”; kasua aztertu ondoren helburu hori eraginkortasun berdinarekin lortzeko neurri apalagorik ez dagoela ondorioztatu izana, edo “premia-judizioa”; eta, azkenik, neurria edo konponbidea orekatua edo neurtua izatea, haren aplikazioaren ondorioz guztion intereserako onura edo abantaila gehiago eragiten direlako auzian dauden beste ondasun edo balioetarako eragiten diren kalteak baino, hau da, “proportzionaltasun-judizioa, zehazki ulertuta”. Gai horri buruz hainbat aldiz erabaki du Konstituzio Auzitegiak, honako epai hauen bitartez, besteak beste: 122/1990, 123/1990, 8/1992, eta 126/2003.

Erabaki horietatik ondorioztatu behar dugu gizartearentzako ezinbesteko zerbitzuak emango direla ziurtatzeak mugatu egiten duela grebarako eskubidea baliatzeko aukera, eta horretarako nahitaezkoa eta ezinbestekoa dela interes desberdinak kontuan hartuta zuhertasunez jokatzeko. Hori guztia dela-eta, ziurtatze horrek berme gisa jardun behar du, eskubide kontrajarrien ezinbesteko koordinaziotik abiatuta, betiere ulertuta grebalarien eskubidea mugatu beharko dela —amore eman, Konstituzio Auzitegiaren hitzetan—, baldin eta haien interesak grebaren bidez babesteak komunitateari edo funtsezko zerbitzuaren hartzaileari zein zerbitzua jasotzeko eskubidearen titularrari eragiten dion edo eragin liezaiokeen kaltea larriagoa bada grebalarien erreibindikazioek edo eskakizunek arrakastarik ez izateak eragingo lukeena baino. Hori guztia dela-eta, aurrekoa kontuan hartuta eta greba-deialdi honen aurrean, grebaren garapenak dituen ezaugarri zehatzak hartu beharko dira kontuan.

Denbora-eremuari dagokionez, lanaldi osoari eragiten dion greba da, eta, funtzio-eta lurralde-eremuari dagokionez, Euskal Autonomia Erkidego osoko Osakidetza-Euskal Osasun Zerbitzuaren zentro eta zerbitzuetan enpresa azpikontratisten bidez garbiketa-zerbitzuak ematen dituzten langileei deitu zaie.

Bestalde, Euskal Autonomia Erkidegoko biztanleria osoak jasan ditzake greba-deialdien eraginak. Osasun Txartel Indibidualen (OTI) kopurua, une honetan, 2.400.000tik gorakoa da OSAKIDETZAK berak emandako datuen arabera.

Osasuna babestea oinarrizko eskubideetako bat da zuzenbide-estatu guztietan. Egun, herritarrek gutxieneko prestazio sanitarioak eskatzeko duten eskubidetzat ulertzen da eskubide hori, aintzat hartuta giza duintasuna eta estatu bakoitzaren gizartearen eta ekonomiaren garapen-maila. Hala, Giza Eskubideen Adierazpenak (NBE, 1948) 25.1. artikuluan dioenez, «pertsona orok du osasuna eta ongizatea edukitzeko eskubidea, eta batez ere, mediku sorospena eta gizarte-zerbitzuak edukitzekoa»; ildo berekoak dira Europako Kontseiluaren Europako Gutun Sozialaren 11. artikulua (Turin, 1961) eta Ekonomia-, Gizarte- eta Kultura-eskubideen Nazioarteko Itunaren 12. artikulua (NBE, 1966).

Hortaz, greba-eskubidearen eta Konstituzioaren 15. eta 43.1 artikuluetan jasotako beste zenbait eskubideren arteko gatazkan (bizitzeko eskubidea, osotasun fisiko eta moralerako eskubidea eta osasuna babestekoa), ezinbesteko baldintza da azken horiek bermatu beharra.

Bizitzeko eta osotasun fisiko eta moralerako eskubidea nahiz osasuna babesteko eskubidea Konstituzioan jasota daude, eta garrantzi berezia dute gaur egun. Ezin da ahaztu deitutako greba COVID-19ak eragindako osasun-krisiaren barruan kokatzen dela, aintzat izanda nolako munta eta eragina izaten ari den Euskal Autonomia Erkidegoan eta zer gomendio eman eta neurri hartu dituzten osasuneko nahiz gobernuko agintariek. Beraz, kontuan hartu behar da Lehendakariaren maiatzaren 7ko 23/2021 Dekretuan ezarritakoa SARS-CoV-2k eragindako infekzioen hedapena geldiarazteko prebentzio-neurriei buruzkoa. Honela dio 1. paragrafoko 3. artikulua: *“Osasun-zentro, -zerbitzu eta -establezimenduen titularrek antolaketa-, prebentzio- eta higiene-neurriak hartuko dituzte, langileen eta pazienteen ongizatea ziurtatzeko. Era berean, beharrezko babes-materialak dagozkien kokalekuetan eskuragarri daudela, erabilitako eremuak aireztatu, garbitu eta desinfektatzen direla, hondakinak ezabatzen direla eta ekipoak eta instalazioak behar bezala mantentzen direla bermatuko dute”*; eta

Osasuneko sailburuaren 2020ko uztailaren 28ko Aginduan ezarritakoa, COVID-19k eragindako osasun-krisiari aurre egiteko beharrezko prebentzio-neurriei buruzko Osasuneko sailburuaren 2020ko ekainaren 18ko Aginduaren eranskina aldatzen duena, Agindu horren eranskineko 4.2 puntuan, «Osasun-zentro, -zerbitzu eta -establezimenduetan segurtasuna bermatzeko antolamendu-neurriak» buruzkoa, adierazten du: *“Osasun-zentro, -zerbitzu eta -establezimenduek, edozein dela ere haien titulartasuna, beharrezko antolamendu-, prebentzio- eta higiene-neurriak hartu beharko dituzte beren langileentzat, erabiltzaileentzat eta, arrazoia edozein dela ere, haiekin harreman fisikoa duen beste edozein pertsonarentzat, eta, bereziki, eta gutxieneko izaerarekin, honako hauei buruzko neurriak: pertsonen arteko segurtasun-distantzia, erabilera publikoko leku itxietan maskarak erabiltzea, edukiera, eskuen eta arnasbideen higiena, bisitak antolatzea, lekuak eta aretoak partzelatzea, eta ibilbideen diseinua,*

garbiketa- eta desinfekzio-protokoloak, bai eta agintari eskudunek ezartzen duten beste edozein neurri ere”.

Garbiketa osasun-zentroetan, desinfekzioarekin edo esterilizazioarekin batera, lehen mailako elementuak eta eraginkorrenak dira gainazaletako zikinkeria eta ezpurutasunak ezabatzeko, germenak barne, eta infekzioaren kate epidemiologikoa hausteko.

Horrenbestez, ospitaleratuta dauden edo ospitaleetara tratamendu medikoa jasotzera jotzen duten pazienteei nahiz larrialdiko zerbitzuetako, zerbitzu kirurgikoetako, lehen mailako arreta-zentroetako eta etengabeko arreta-guneetako pazienteei arreta egokia emateko, laguntza-zentro horietan gutxienezko higiene-neurriak bete behar dira.

Lehen ere adierazi den bezala, ezin da ahaztu grebaren deialdia COVID-19ak eragindako osasun-krisiaren barruan sartzen dela. Hori dela eta, garbiketa-zerbitzua, osasun-agintariak osasun-krisi horren ondorioz hartu dituzten neurriak eta gomendioak kontuan hartuta, osasun-agintaritzen neurrietan ezartzen diren intentsitate eta maiztasunaren arabera gauzatu behar da, eta, edonola ere, COVID-19aren aurrean ezarritako jarduera-protokoloak bete beharko dira. Ildo horretan, Osakidetza hondakinak garbitzeko eta kudeatzeko jarraibideak egin ditu, osasun-zentroek bete beharreko koronabirusaren aurrean. Horrela, material sanitarioa garbitzeko eta desinfektatzeko neurriak (produktu desinfektatzaileen fitxa teknikoak egiaztatzea, pazienteek erabilitako materiala garbitu eta desinfektatzea edo esterilizatzea, materiala edukiontzi itxira eramatea, garbiketa-langileek norbera babesteko ekipamendua erabiltzea), gainazalak eta espazioak garbitzeko eta desinfektatzeko jarraibideak (osasun-zentroko garbiketa- eta desinfekzio-politikan sartutako desinfektatzaileekin garbitzea, erabili eta botatzeko materiala erabiltzea, norbera babesteko ekipamenduak erabiltzea, garbiketa orokorra hezean, erabili eta botatzeko materiala) eta hondakinak, arropa zuria eta baxilla kudeatzeko neurriak ezartzen dira.

Horregatik guztiagatik, garbiketa bereziki azpimarratu behar da. Horren barruan, zentro guztiak eta horien barruko gune guztiak desinfektatu beharko dira, garbiketa sakona eginez, ez soilik arrisku altuko gunetzat jotzen diren horietan (larrialdi-zerbitzuak, operazio-gelak, erditze-gelak, erredura handien unitatea, unitate koronarioa, dialisi-prozesuak eta tratamendu onkologiko atzera ezinak), baizik eta baita erabilera komuneko eta joan-etorri handiko guneetan eta kontaktu gehien dituzten gainazaletan ere (barandak eta eskubandak, botoiak, ateen heldulekuak, etengailuak, mahaiak, eskailerak, igogailuak, iturriak, teklatuak, telefonoak...).

Bestalde, osasun-larrialdia baino lehenagoko Aginduetan garbiketa-zerbitzuko baliabide-hornidura txikiagoa bazen ere, Bigarren Lehendakariorde eta Lan eta Enplegu Sailburuaren 2020ko urriaren 28ko gutxienezko zerbitzu-Aginduan, urriaren 29rako

Arabian, azaroaren 5erako Gipuzkoan eta azaroaren 12rako Bizkaian deitu zen greba zela eta, Osakidetzako langileentzat eta Osakidetzako empresa azpikontratatetako langileentzat deitutako greba zela eta, osasun-garraioaren, garbiketaren eta sukaldeen arloan, SARS-CoV-2k eragindako egoera zela-eta, ohiko langileen % 100ek garbiketa-zerbitzua ezarri behar zutela ikusi zen. Gaur egun, gutxieneko zerbitzu horri eutsi behar zaio, egoera epidemiologikoak bere horretan jarraitzen duelako eta osasun-zentroetako garbiketaren arloko prebentzio- eta kontrol-jarraibideak eta -gomendioak bete behar direlako, zentro horietako erabiltzaileen osasuna bermatzeko. Neurri horiek indarrean jarraitzen dute erabat, txertaketa gorabehera, eta txertaketan aurrera egiten ari diren arren.

Martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege-Dekretuak, Lan Harremanei buruzkoak, honako hau xedatzen du 10.2. artikuluan: «greba egiten denean edozein zerbitzu publiko edo onartuta dagoen eta geroraezina den beharrezko edozein zerbitzu eskaintzeko enpresetan, eta larritasun bereziko egoerak daudenean, gobernu-agintaritzak beharrezko neurriak hartu ahal izango ditu zerbitzuen funtzionamendua ziurtatzeko» eta «Gobernuak, era berean, horretarako beharrezkoak diren esku-hartzezeko neurriak har ditzake».

Konstituzionaltasuna aitortuta duen arau horretan (Konstituzio Auzitegiaren 11/1981 Epaia, apirilaren 8koa [KAB 1981\11]), Konstituzioaren greba-eskubideari buruzko 28.2. artikulurekin bat etorri (bertan honako hau ezartzen baita: «eskubide horren erabilera arautzen duen legeak beharrezko bermeak ezarriko ditu gizartearentzako oinarrizko zerbitzuen mantentzea ziurtatzeko»), gobernuko agintaritzari aukera ematen zaio hainbat motatako berme-neurriak hartzeko, greba-kasuan funtsezko zerbitzuei euste aldera, eta hori egiteko neurrietako bat administrazio-ebazpenaren bidez jarduerari eusteko ezinbesteko gutxieneko zerbitzuak ezartzea da, eta lan-prestazioa eskaini behar duten langileei horiek bete ditzaten eskatzea.

Hori dela-eta, Lan Harremanei buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege-Dekretuaren 10.2. artikuluan aipatzen den prozedura bideratu da, eta, horrenbestez, entzuteko izapidea idatziz egin zaie ukitutako alderdiei (hau da, grebarako deialdia egin duten sindikatuen, Osakidetzako zuzendaritzaren eta Osasun Sailaren ordezkari, eta ukitutako eremuetako enpresei nahiz enpresa-elkarteei), gobernu-erabakiaren eraginpean daudekeen zerbitzu eta langileen inguruko proposamenak azal ditzaten.

Lan eta Enplegu Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duen urtarrilaren 19ko 7/2021 Dekretuaren 3. artikulua titularrari esleitzen dizkio irailaren 6ko 18/2020 Dekretuak (Euskal Autonomia Erkidegoaren Administrazio sailak sortu, ezabatu eta aldatzen dituen eta horien egitekoak eta jardun-arloak finkatzen dituen) lan-legeria betearaztearen arloan bereganatutako eskumenak. Zehazki, 2.j) atalaren arabera, ekainaren 11ko 139/1996 Dekretuak xedatzen duen eskumen delegatuak egikaritzea dagokio, zerbitzu publikoak edo premia bizia eta atzeraezina duten zerbitzuak

ematen dituzten enpresa, erakunde eta instituzioei eragiten dieten greba-eskubidea egikaritzen den kasuetan, erkidegoaren funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela bermatzeko behar diren bermeak ezartzeko eskumena, ekainaren 11ko 139/1996 Dekretuak eskuordetutako eskumena.

Horregatik guztiagatik, Bigarren Lehendakariorde eta Lan eta Enplegu Sailburuak, Eusko Jaurlaritzaren ordezkariak hartuta, honako hau

EBAZTEN DU:

LEHENENGOA.- ELA, LAB, CCOO, UGT eta ESK sindikatuek garbiketaren eremuetako OSAKIDETZAKO enpresa azpi-kontratistetako langileak deitu dituzte grebara 2021eko maiatzaren 27an. Bada, greba egiteko eskubidea bermatuko da, betiere funtsezko prestazio eta gutxieneko zerbitzu hauek mantentzen badira:

Pertsonen osasunerako edo segurtasunerako berehalako arrisku larria izan dezaketen arloen garbiketa. Horretarako, Osakidetzako hondakinak garbitzeko eta kudeatzeko jarraibideak eta Laneko eta/edo Osasuneko Arriskuen Prebentzioan jasotako xedapenak eta protokoloak nahiz osasun-gomendioak izango dira erreferentziatzko irizpide. Hala, zentro eta arlo guztiak sakon garbitzen direla bermatu beharko da, desinfekzio-lanak barne, eta, horretarako, erabilera komunekoak edo joan-etorri handikoak diren guneeetan garbiketa indartu egingo da, bai eta kontaktu handiko gainazaletan ere, besteak beste barandetan, esku-bandetan, botoietan, ateen heldulekuetan, etengailuetan, mahaietan, eskaileretan, igogailuetan, iturrietan, teklatuetan, telefonoetan eta antzekoetan.

Eginkizun horiek ohiko langileen % 100ek egingo ditu.

BIGARRENA.- Greba-eskubidea erabiltzen ez duten pertsonak emango dituzte arestian aipatutako zerbitzuak, salbu eta langile horiekin ezarritako gutxieneko zerbitzuak bete ezin direnean.

Langileen ordezkariak entzun eta gero, OSAKIDETZAKO zuzendaritzak eta kasuan kasuko eremuetako OSAKIDETZAKO enpresa azpi-kontratistetako zuzendaritza-organoei izendatutako dituzte langileek bete beharreko eginkizunak. Nolanahi ere, agindu honetan eta indarrean dauden legeetan ezarritako mugak errespetatu beharko dira.

HIRUGARRENA.- Agindu honen aurreko apartatueta bildutako gutxieneko zerbitzuak ezin izango dira aldatu horiek egiteko izendatuta dauden langileen aldaketen edo lanuzteen ondorioz. Halakorik gertatuz gero, legez kontraktotzat joko dira eta horiek egiten dituztenak izango dira erantzule, eta erantzukizuna eskatuko zaie indarrean dagoen ordenamendu juridikoaren arabera.

LAUGARRENA.- Aurreko artikuluetan xedatutakoa gorabehera, greba egiten duten langileen eskubideak, grebari buruzko araudiak aitortzen dituenak, ez dira inola ere murriztuko, ezta grebarako deia egin dutenen eskakizunen izapidetzea eta ondorioak mugatuko ere.

BOSGARRENA.- Jakinarazten den egunean jarriko da indarrean agindu hau.

SEIGARRENA.- Agindu honen berri eman behar zaie interesdunei, urriaren 1eko 39/2015 Legeak (Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearenak) 40. artikuluan xedatutako moduan; halaber, ebazpenak administrazio-bidea agortzen duela jakinarazi behar zaie, eta horren aurka administrazioarekiko auzietarako errekurtsua jarri ahal izango dela Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren dagokion salan, ebazpena jakinarazten denetik kontaktzen hasita 2 hilabeteko epean, Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duen uztailaren 13ko 29/1998 Legean xedatutakoaren arabera.

Era berean, eta Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 123. eta 124. artikuluetan aurreikusitakoari jarraikiz, honako hau ere jakinarazi behar zaie: agindu honen aurka aukerako berraztertze errekurtsua aurkez daitekeela lan-agintaritzan, agindua jakinarazi eta biharamunetik kontaktzen hasita hilabeteko epean.

Vitoria-Gasteiz, 2021eko maiatzaren 26a.

**BIGARREN LEHENDAKARIORDEA ETA
LAN ETA ENPLEGUKO SAILBURUA**